

Konsoliderad version av Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:12) om ordningsvakter, FAP 670-1

Det här är en konsoliderad version. Den konsoliderade versionen är en sammanställning av en grundförfattnings och en eller flera ändringsförfattnings. Den har sammanställts i informationssyfte. Det är alltid den tryckta versionen som gäller vid rättstillämpning. För uppgift om bemyndigande, ikraftträdande- och övergångsbestämmelser, se den tryckta versionen.

I de fall en bestämmelse är ny, har ändrats eller tagits bort anges det efter bestämmelsen i parentes med PMFS-numret på den senaste ändringsförfatningen.

Revideringshistorik

Grundförfattnings:

PMFS 2017:12

Ändringsförfattningsar som förts in:

PMFS 2022:13, PMFS 2023:18

1 kap. Tillstånd att använda ordningsvakter

Allmänt om ansökan

1 § Om sökanden är en juridisk person ska uppgifter om namn, telefonnummer och e-post till en fysisk kontaktperson anges i ansökan för kommunicering gällande ansökan och för samverkan med Polismyndigheten. (PMFS 2023:18)

Ansökan om tillstånd

2 § Ansökan om tillstånd att använda ordningsvakter ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar. (PMFS 2023:18)

3 § Sökanden ska i ansökan ange

- på vilket sätt och för vilka uppgifter ordningsvakterna ska användas,

- vilken tidsperiod ansökan avser,
- vilka veckodagar och tider på dygnet som det finns behov av ordningsvakter, och
- minsta antalet ordningsvakter som behövs. (*PMFS 2023:18*)

4 § Sökanden ska i ansökan ange de omständigheter som talar för att den allmänna ordningen och säkerheten eller tryggheten på den aktuella platsen, i området eller verksamheten kan komma att förbättras om ordningsvakter arbetar där. (*PMFS 2023:18*)

Allmänna råd

För att visa att det finns ett behov av ordningsvakter kan sökanden exempelvis lämna in underlag i form av brottsstatistik eller annan dokumenterad erfarenhet av ordningsstörningar. Även observationer, trygghetsmätningar, kommunala lägesbilder eller andra liknande underlag kan styrka behovet av ordningsvakter. (*PMFS 2023:18*)

5 § Om ansökan avser en plats eller ett område ska det tydligt framgå vilken geografisk yta som ansökan avser. Platsen eller området ska vara tydligt avgränsat och preciserat. Sökanden ska visualisera beskrivningen av den geografiska ytan genom att bifoga en karta till ansökan.

Om ansökan avser en verksamhet ska det anges vilken typ av verksamhet som avses och, i de fall det är aktuellt, uppgifter om de lokaler eller platser som verksamheten är knuten till. Lokalerna och platserna ska visualiseras genom ritningar eller kartor.

Ansökan ska också vid behov innehålla information om särskilda egenskaper eller risker förknippande med platsen eller verksamheten som kan påverka den enskilde ordningsvaktens säkerhet. (*PMFS 2023:18*)

Allmänna råd

Om tillståndet att använda ordningsvakter avser en verksamhet omfattas även ordningsstörningar som har en tydlig anknytning till och uppstår i anslutning till verksamheten. Som exempel kan nämnas ordningsstörningar som uppstår i en kö till verksamhetens lokal. Sådana omständigheter får anses omfattas av ansökan och behöver inte preciseras särskilt.

Detsamma gäller sådana verksamheter som undantas från tillståndskravet enligt 5 § lagen (2023:421) om ordningsvakter.

Exempel på risker kan vara arbete i anslutning till väg- och järnvägsmiljö eller byggarbetsplatser. (*PMFS 2023:18*)

Ansökan om förlängning av tillstånd

6 § Ansökan om förlängning av tillstånd att använda ordningsvakter ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar. (*PMFS 2023:18*)

7 § Vid ansökan om förlängning av ett tillstånd ska sökanden ange om förutsättningarna för det tidigare meddelade tillståndet har förändrats.

Om särskilda skäl enligt 3 § förordningen (2023:422) om ordningsvakter åberopas för förlängningen ska dessa anges.

Sökanden ska även ange vilken tidsperiod ansökan om förlängning avser. (*PMFS 2023:18*)

Upplysningsskyldighet

8 § Tillståndshavaren ska snarast meddela Polismyndigheten om förutsättningarna för ett tillstånd ändras. Informationen ska lämnas på det sätt som Polismyndigheten anvisar. (*PMFS 2023:18*)

Allmänna råd

Exempel på när sådan information ska lämnas är om det skett en väsentlig ökning eller minskning av ordningsstörningar på platsen, i området eller verksamheten. Andra exempel är om en verksamhet har bytt ägare, del av verksamheten upphört eller verksamheten väsentligen ändrat karaktär.

(*PMFS 2023:18*)

Tillsyn

9 § Tillståndshavaren, eller företrädare för denna, ska på begäran av Polismyndigheten eller annan tillsynsmyndighet visa upp beslutet om tillstånd att använda ordningsvakter. (*PMFS 2023:18*)

2 kap. Ansökan om förordnande som ordningsvakt och till särskild utbildning

1 § Ansökan om förordnande som ordningsvakt ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

Om sökanden har varit bosatt i ett land utanför EU eller Storbritannien ska utdrag ur belastningsregister eller motsvarande från behörig myndighet i det land eller de länder där sökanden har varit bosatt lämnas in vid ansökan. Den som tidigare har varit förordnad som ordningsvakt behöver inte lämna in sådana utdrag som avser tidsperioder före det senaste förordandet.

Den som ansöker om förordnande som ordningsvakt ska bifoga ett intyg som styrker godkänt betyg i det svenska språket enligt 3 kap. 4 § andra stycket.

Detta gäller inte om sökanden tidigare har varit förordnad som ordningsvakt.
(PMFS 2023:18)

2 § Vid prövning av en ansökan om förordnande som ordningsvakt ska, förutom kraven på laglydnad och lämplighet enligt 3 kap., hänsyn endast tas till sakliga grunder såsom den sökandens skicklighet. (PMFS 2023:18)

3 § Ansökan till särskild utbildning ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar. (PMFS 2023:18)

3 kap. Laglydnads- och lämplighetsprövning vid ansökan om förordnande som ordningsvakt

1 § Upphävd. (PMFS 2023:18)

Laglydnadsprövning

2 § Beslut om avslag på en ansökan med anledning av bristande laglydnad ska grunda sig på en lagakraftvunnen dom, ett godkänt strafföreläggande, ett godkänt föreläggande om ordningsbot eller ett beslut om åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning.

Allmänna råd

Upphävd. (PMFS 2023:18)

Lämplighetsprövning

3 § Beslut om avslag på en ansökan med anledning av bristande lämplighet ska grunda sig på

1. skälig misstanke om brott,
2. omhändertagande enligt lag,
3. att sökanden inte har de kunskaper i svenska språket som krävs enligt 3 kap. 4 §,
4. att sökanden inte har den fysik som krävs enligt 3 kap. 5 §§,
5. att sökanden inte bedömts som lämplig avseende personliga egenskaper och mognad,
6. att sökanden inte genomgått föreskriven utbildning med godkänt resultat, eller
7. någon annan omständighet som har betydelse vid bedömningen av om sökanden kommer att kunna utföra arbetsuppgifterna på ett godtagbart sätt.

Allmänna råd

Ansökan bör avslås med hänvisning till bristande lämplighet om en person är skäligen misstänkt för brott som normalt leder till att ansökan kan avslås på grund av bristande laglydnad enligt 3 kap. 2 §.

Andra omständigheter som bör leda till att ansökan avslås på grund av bristande lämplighet är att sökanden vid upprepade tillfällen har varit föremål för ingripande med stöd av lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. eller 13 § polislagen (1984:387).

En ansökan bör avslås även när det är fråga om sådana upprepade beteenden eller vid enstaka tillfälle av mer allvarligt slag som visserligen inte har föranlett några ingripanden, men som ändå tyder på att personen är olämplig för arbetsuppgiften. Exempel på annan omständighet som kan innebära att sökanden bedöms som olämplig är att personen lider av en psykisk störning, missbrukar narkotika eller andra droger. Skäl för avslag kan även vara fråga om att Polismyndigheten fått kännedom om uppgifter eller andra omständigheter som tyder på att sökanden inte är lämplig att förordnas som ordningsvakt.

4 § Sökanden ska ha sådana kunskaper i det svenska språket och om svenska förhållanden att han eller hon har förutsättningar för att utföra uppdraget som ordningsvakt på ett rättssäkert och tillfredsställande sätt.

Sökanden ska ha godkänt betyg i Svenska 1 från gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning. (PMFS 2023:18)

5 § För att bedömas som lämplig ska den sökande ha sådan fysik som ordningsvaktsarbetet ställer krav på.

Den som prövas för första gången bör anses vara lämplig om han eller hon vid prov som anordnats av Polismyndigheten kan

- springa 2 000 meter på högst 12 minuter och
- lyfta och i minst 15 meter dra en docka som väger 77 kg eller motsvarande belastning.

6 § För att bedömas som lämplig avseende personliga egenskaper och mognad ska sökanden genomgå en intervju i syfte att bedöma om han eller hon kan antas komma att utöva myndighet vid tjänstgöring som ordningsvakt på ett sätt som är förenligt med uppdraget som ordningsvakt.

7 § Polismyndigheten ska under grundutbildning och fortbildning fortlöpande prova den sökandes lämplighet för uppdraget såsom omdömesgillhet, språkkunskaper och fysisk förmåga.

4 kap. Utbildning

1 § Ordningsvakt som utför en uppgift som omfattas av kravet på avrapportering enligt 7 kap. 7 § första stycket ska med godkänt resultat ha genomgått sådan utbildning som Polismyndigheten föreskrivit eller godkänt för uppgiften. (PMFS 2023:18)

2 § För att förordnas som ordningsvakt första gången ska sökanden ha genomgått grundutbildning med godkänt resultat. (PMFS 2023:18)

2 a § Grundutbildning för ordningsvakt ska ha det innehåll som anges i *bilaga 1*.

Utbildningen ska i övrigt utformas och genomföras enligt den kursplan som Polismyndigheten har fastställt.

En timme utgör 45 minuter undervisning. (PMFS 2023:18)

3 § Om en sökande har genomgått föreskriven väktar- eller skyddsvaktsutbildning med godkänt resultat får de utbildningsmoment som innebär en upprepning av redan inhämtade kunskaper och färdigheter undantas från grundutbildningen för ordningsvakter om Polismyndigheten bedömer det lämpligt.

Detsamma ska gälla för en sökande som har varit anställd som polis. (PMFS 2023:18)

Allmänna råd

Upphävd. (PMFS 2023:18)

Fortbildning

4 § Den som är eller har varit förordnad som ordningsvakt ska genomgå fortbildning med godkänt resultat för att på nytt kunna förordnas som ordningsvakt. (PMFS 2023:18)

Allmänna råd

Upphävd. (PMFS 2023:18)

4 a § Fortbildningen ska ha det innehåll som anges i *bilaga 2*.

Utbildningen ska i övrigt utformas och genomföras enligt den kursplan som Polismyndigheten har fastställt.

Fortbildningen ska omfatta minst 50 timmar. En timme utgör 45 minuter undervisning. (PMFS 2023:18)

Särskild utbildning

5 § Den som har ett förordnande som ordningsvakt och innehar körkort med behörighet B får antas till särskild utbildning avseende transport av personer som har omhändertagits. (*PMFS 2023:18*)

6 § Den särskilda utbildningen för transport av personer som har omhändertagits ska ha det innehåll som anges i *bilaga 3*.

Utbildningen ska i övrigt utformas och genomföras enligt den kursplan som Polismyndigheten har fastställt.

Utbildningen ska omfatta minst åtta timmar. En timme utgör 45 minuter undervisning. (*PMFS 2023:18*)

5 kap. Förordnande

Upphävd. (PMFS 2023:18)

6 kap. Förordnandeområde

Upphävd. (PMFS 2023:18)

7 kap. Ordningsvakts åligganden

Uppträdande

1 § En ordningsvakt ska i sitt arbete uppträda på ett sätt som inger förtroende och akning. Han eller hon ska uppträda hövligt, hänsynsfullt och med fasthet samt iakta självbehärskning och undvika vad som kan uppfattas som utslag av ovänlighet eller småaktighet.

Sidouppgifter

2 § En ordningsvakt får inte utföra sidouppgifter om uppdraget att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att främja trygghet försummas. En sidouppgift får heller inte utföras om den riskerar att skada förtroendet för ordningsvaktens uppdrag. (*PMFS 2023:18*)

Allmänna råd

Upphävd. (PMFS 2023:18)

Anmodan

3 § En ordningsvakt ska visa upp sitt bevis om förordnande för den som begär det. (*PMFS 2023:18*)

Allmänna råd

Upphävd. (PMFS 2023:18)

Polismans ledning

4 § Upphävd. (PMFS 2023:18)

Allmänna råd

Upphävd. (PMFS 2023:18)

5 § En ordningsvakt ska anmäla till Polismyndigheten när tjänstgöring påbörjas och avslutas.

Anmälan ska göras i Polismyndighetens it-system för tjänstgöringsanmälan och avrapportering. (PMFS 2022:13)

6 § En ordningsvakt som får anvisning eller ledning från polisman att utföra viss uppgift ska informera polismannen om han eller hon saknar utbildning som krävs enligt 4 kap. 1 § för att utföra uppgiften. (PMFS 2023:18)

Avrapportering

7 § En ordningsvakt ska skriftligen avrapportera bland annat när han eller hon har

- gripit med stöd av 24 kap. 7 § rättegångsbalken,
- gripit med stöd av 35 § lagen (1964:167) om unga lagöverträdare,
- avvisat, avlägsnat eller omhändertagit med stöd av 13 § polislagen (1984:387),
- omhändertagit enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m.,
- avvisat eller avlägsnat enligt 4 kap. 9 § ordningslagen (1993:1617),
- utfört kroppsvisitation enligt 19 § första stycket polislagen (1984:387),
- påträffat avvikelse vid utförd kroppsvisitation enligt lagen (1981:1064) om säkerhetskontroll i domstol,
- påträffat avvikelse vid utförd kroppsvisitation enligt lagen (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och regioner,
- tagit gods i beslag enligt 27 kap. 4 § rättegångsbalken,
- tagit alkohol i beslag eller förstört beslagtagen alkohol av ringa värde enligt 2 § tredje stycket 3 lagen (1958:205) om förverkande av alkohol m.m.,
- använt handfängsel enligt 29 § tredje stycket polislagen (1984:387),
- påträffat avvikelse vid utförd säkerhetskontroll enligt lagen (2018:1974) om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden,
- påträffat avvikelse vid utförd säkerhetskontroll enligt lagen (2021:77) om säkerhetskontroll på frivårdskontor, och
- påträffat avvikelse vid utförd in- och utpasseringskontroll enligt lagen (2022:1011) om in- och utpasseringskontroller vid högskoleprovet.

Rapporteringsskyldigheten enligt första stycket ska innehålla uppgifter om

- vem som har fattat beslutet om ingripandet,
- grunden för beslutet och tidpunkten när det har fattats,
- vem eller vilka som har deltagit i ingripandet,
- beslagtaget gods,
- alkohol som har förstörts,
- var den omhändertagne har transporterats,
- vem eller vilka som ingripandet har riktat sig mot, om dessa uppgifter är kända,
- tidpunkten för ingripandet,
- vad som i övrigt har förekommit vid ingripandet, och
- andra omständigheter under uppdraget som bör komma till Polismyndighetens kännedom. (*PMFS 2023:18*)

Allmänna råd

Upphävd. (PMFS 2022:13)

8 § Upphävd. (PMFS 2023:18)

9 § Avrapportering enligt 7 § ska göras i omedelbar anslutning till genomförd åtgärd i Polismyndighetens it-system för tjänstgöringsanmälan och avrapportering. (*PMFS 2023:18*)

10 § I händelse av driftstörningar ska tjänstgöringsanmälan och avrapportering istället ske på annat sätt som Polismyndigheten anvisar. (*PMFS 2023:18*)

8 kap. Tillsyn, avstängning och återkallelse m.m.

1 § Polismyndigheten ska löpande pröva en ordningsvakts lämplighet för uppdraget genom inre och yttre tillsyn.

Den inre tillsynen ska ske genom att uppgifter minst en gång per år hämtas in från de register som förs med stöd av lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister. Den inre tillsynen bör även omfatta kontroll av att de rapporter som ordningsvakt enligt 7 kap. 7 § denna föreskrift ska ge in till Polismyndigheten håller tillräcklig hög kvalitet.

Den yttre tillsynen ska bl.a. ske genom besök på de platser i polisregionen där ordningsvakter tjänstgör. Den yttre tillsynen ska främst tillse att ordningsvakts uppträdande, eventuella sidouppdrag, våldsanhändning mm. är förenligt med vad som föreskrivs av 7 kap. 1–3 §§ samt att uniform och utrustning bär i enlighet med 9 kap, och *bilaga 4*.

2 § En ordningsvakt ska visa upp identitetshandling och sitt bevis om förordnande på begäran av Polismyndigheten eller annan behörig tillsynsmyndighet. (PMFS 2023:18)

Allmänna råd

Upphävd. (PMFS 2023:18)

9 kap. Uniformering och utrustning m.m.

1 § En ordningsvakt ska bära den uniform som föreskrivs enligt *bilaga 4*.

2 § En ordningsvakt ska vara utrustad med handfängsel och batong.

3 § Handfängsel ska vara av metall av den typ som Polismyndigheterna tilldelar poliser.

Under ledning av och i samverkan med polis får dock ordningsvakt använda andra typer av handfängsel om dessa tilldelats av polisen vid särskilda insatser.

Allmänna råd

Med särskilda insatser avses exempelvis att Polismyndigheten bedömt att en högre risk föreligger vid ett evenemang där ordningsvakter samverkar med polisen.

4 § En ordningsvakt får endast bära och använda sådan batong som uppfyller kraven i *bilaga 5*.

5 § Polismyndigheten får fatta ett särskilt beslut att medge en ordningsvakt rätt att under viss tid och för ett specifikt uppdrag använda hund i arbetet om

- det finns särskilda skäl och
- han eller hon med godkänt resultat har genomgått sådan hundförarutbildning som föreskrivs i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:10) om bevakningsföretag och bevakningspersonal, FAP 573-1 samt att
- hunden och ekipaget har prövats och godkänts i den ordning som anges i nämnda föreskrifter och allmänna råd.

6 § Polismyndigheten får fatta ett särskilt beslut att medge en ordningsvakt rätt att under viss tid och för ett specifikt uppdrag bära skjutvapen i arbetet om

- det finns synnerliga skäl och
- han eller hon med godkänt resultat har genomgått sådan utbildning i hantering av skjutvapen som anges i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:10) om bevakningsföretag och bevakningspersonal, FAP 573-1).

Särskilda regler om skjutvapen

7 § En ordningsvakt får endast bära och använda enhandsvapen som inte är helautomatiskt med en kaliber på högst 9 mm. Ammunitionen ska vara av den typ som polisen får använda i sina tilldelade enhandsvapen.

8 § Den som tilldelats skjutvapen ska ges regelbundna tillfällen till träning i vapenhantering. Kompetensskjutning ska genomföras årligen och får genomföras i bevakningsföretaget regi eller motsvarande om den leds av en person med behörighet att vara instruktör i utbildningsföretag avseende hantering av skjutvapen för ordningsvakt eller skyddsvakt.

9 § En ordningsvakt som avlossat skott med avsikt eller våda eller riktat vapnet mot någon person ska omedelbart rapportera detta till Polismyndigheten och i förekommande fall till bevakningsföretagets vapenansvarige eller till föreståndaren. Är ordningsvakten inte anställd av ett bevakningsföretag ska rapporten lämnas till motsvarande funktion hos arbetsgivaren. Den vapenansvarige ska, med eget yttrande över situationen, skyndsamt lämna rapporten vidare till Polismyndigheten. Vid träning eller utbildning i handhavande av skjutvapen ska istället instruktör lämna rapport till Polismyndigheten samt det företag ordningsvakten är anställd hos om det framstår som olämpligt att ordningsvakten ska bära skjutvapen.

10 § Omständigheterna vid ingripandet, anledningen till att våldsanvärdning var nödvändig och skälen till att skjutvapen användes m.m. ska, oavsett annan dokumentation i ärendet, dokumenteras utförligt.

11 § En ordningsvakt får inte använda andra hjälpmedel avsedda för våldsanvärdning än dem som nämns i 2–6 §§.

12 § Ordningsvakt får bära skyddshjälm efter beslut av Polismyndighet eller när förhållandena så kräver.

Hjälmen ska vara blå och av den typ som Polismyndigeten tilldelar poliser.

13 § Fordon som används för transport av en omhändertagen person ska vara utrustat med

- skydd som förhindrar insyn genom bilrutor till det utrymme där den omhändertagne är placerad under transporten,
- skydd som förhindrar att den omhändertagne kan skada eller på annat sätt fysiskt störa fordonets förare under transporten, och
- första hjälpen-utrustning.

Kurvhandtag får inte finnas vid den plats i fordonet där den omhändertagne är placerad. Om den omhändertagne är placerad vid en dörr i fordonet ska dörren inte vara möjlig att öppna inifrån. (PMFS 2023:18)

14 § Fordon som ska användas för transport av en omhändertagen person ska godkännas av Polismyndigheten. Ansökan om godkännande ska göras av registrerad ägare av fordonet på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

Polismyndigheten utför tillsyn över de fordon som används för transport av omhändertagna personer. (*PMFS 2023:18*)

10 kap. Undantag

1 § Polismyndigheten får, om särskilda skäl finns, efter ansökan medge undantag från bestämmelserna i denna föreskrift.

Bilaga 1 – Grundutbildning för ordningsvakter

Utbildningens syfte och mål

Grundutbildningen ska ge deltagaren de kunskaper och färdigheter som krävs för tjänstgöring som ordningsvakt.

Utbildningens innehåll

Ordningsvaktens uppdrag

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna visa kunskap om och förståelse för

- de bestämmelser som styr ordningsvaktens uppdrag och befogenheter,
- yrkesetik,
- otillåten påverkan,
- proportionalitetsprincipen och andra rättssäkerhetsprinciper,
- Polismyndighetens ledning och skyldigheten att följa en polismans anvisningar,
- brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetsmetodik och tillvägagångssätt,
- kemiska, biologiska, radioaktiva, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE),
- förväxlingssjukdomar, och
- skaderisker och dödsorsaker i samband med ingripanden med våld.

Ordningsvaktens praktiska förmågor

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna

- använda kommunikationssystem för samverkan, ledning och styrning,
- använda Polismyndighetens it-system för tjänstgöringsanmälan och avrapportering,
- konflikthantering,
- utföra livräddande åtgärder och använda metoder för akut omhändertagande,
- utföra brandbekämpande åtgärder,
- vid ingripande mot person eller folksamling
  - o tillämpa reglerna om ordningsvaktens uppdrag och befogenheter,
  - o använda rutiner och arbetssätt som ingår i de taktiska, mentala och kommunikativa kunskapsområdena,
  - o använda konfliktreducerande metoder, och
  - o använda taktiska och fysiska tekniker, utrustning och metoder.

Ordningsvaktens förhållningssätt

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna agera i enlighet med de krav på uppträdande som ställs i dessa föreskrifter.

(PMFS 2023:18)

Bilaga 2 – Fortbildning för ordningsvakter

Utbildningens syfte och mål

Fortbildningen ska säkerställa att deltagaren upprätthåller de kunskaper och färdigheter som krävs för tjänstgöring som ordningsvakt.

Utbildningens innehåll

Ordningsvaktens uppdrag

Efter genomgången fortbildning ska deltagaren kunna visa kunskap om och förståelse för

- de bestämmelser som styr ordningsvaktens uppdrag och befogenheter,
- yrkesetik,
- otillåten påverkan,
- proportionalitetsprincipen och andra rättssäkerhetsprinciper,
- Polismyndighetens ledning och skyldigheten att följa en polismans anvisningar,
- brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetsmetodik och tillvägagångssätt,
- kemiska, biologiska, radioaktiva, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE),
- förväxlingssjukdomar, och
- skaderisker och dödsorsaker i samband med ingripanden med våld.

Ordningsvaktens praktiska förmågor

Efter genomgången fortbildning ska deltagaren kunna

- använda kommunikationssystem för samverkan, ledning och styrning,
- använda Polismyndighetens it-system för tjänstgöringsanmälan och avrapportering,
- konflikthantering,
- utföra livräddande åtgärder och använda metoder för akut omhändertagande,
- utföra brandbekämpande åtgärder,
- vid ingripande mot person eller folksamling
  - o tillämpa reglerna om ordningsvaktens uppdrag och befogenheter,
  - o använda rutiner och arbetssätt som ingår i de taktiska, mentala och kommunikativa kunskapsområdena,
  - o använda konfliktreducerande metoder, och
  - o använda taktiska och fysiska tekniker, utrustning och metoder.

Ordningsvaktens förhållningssätt

Efter genomgången fortbildning ska deltagaren kunna agera i enlighet med de krav på uppträdande som ställs i dessa föreskrifter.

(PMFS 2023:18)

Bilaga 3 – Särskild utbildning för transport av personer som har omhändertagits

Utbildningens syfte och mål

Den särskilda utbildningen ska ge deltagaren de kunskaper och färdigheter som krävs för att på ett säkert sätt kunna genomföra transporter av personer som har omhändertagits.

Utbildningens innehåll

Ordningsvaktens uppdrag

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna

- visa kunskap om och förståelse för de regler som styr ordningsvaktens befogenhet att omhänderta och transportera personer enligt 13 och 29 §§ polislagen (1984:387) och 1 och 10 §§ lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m.,
- ha kännedom om vilken funktion inom Polismyndigheten som är behörig att fatta beslut om transport av personer som har omhändertagits, och
- ha kännedom om Polismyndighetens rutiner för överlämning av den omhändertagne på platser som Polismyndigheten beslutar om, såsom arrest, akutmottagning eller tillnyktringsenhet.

Ordningsvaktens praktiska förmågor

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna

- bedöma om den omhändertagne på grund av skada eller annan orsak behöver omedelbar läkarvård,
- sätta in, placera och ta ur den omhändertagne ur fordon,
- vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att den omhändertagne inte avviker eller uppträder våldsamt under transporten,
- använda handfängsel vid transport, och
- bedöma om det finns behov av att en transport avbryts eller att slutdestinationen ändras.

Ordningsvaktens förhållningssätt

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna kontinuerligt övervaka den omhändertagnes hälsotillstånd.

(PMFS 2023:18)

Bilaga 4 – Uniform för ordningsvakt

Endast de färger som föreskrivs i denna bilaga är tillåtna för ordningsvakts uniform om inte annat anges.

- Med blå i denna bilaga avses blå enligt NCS¹ 7015-R90B.
- Med ljusblå i denna bilaga avses ljusblå enligt NCS 2142-R83B.
- Med blå i denna bilaga för vapensköld på ärmemblem avses blå enligt NCS S 3560-R80B.
- Med gul i denna bilaga för funktionsbeteckning, ärmemblem och fyrkantssnöre på båtmössa avses gul enligt NCS S 1060-Y10R.
- För svart i denna bilaga anges ingen kod.

Uppmätt avvikelse på produktionsplagg från angiven NCS-färgkod enligt färgrapport² får vara högst 1.5 Δ/E_{CMC(2:1)}³.

Mätvillkor: Mätgeometri: diffus belysning, glanskomponenten inkluderad (di:8°). Mätvärden utvärderas enligt CIE (publ. 15.2004). CIE standard dagsljus (D65) och CIE 10 graders standardobservatör används. Δ/E_{CMC(2:1)}-värdet beräknas i enlighet med British Standard, BS 6923:1988.

Ordningsvakt som är arbetsledare får även bära armbindel, axelmarkering eller bricka som visar hans eller hennes funktion eller uppgift.

---

¹ Natural Colour System, www.ncscolour.com.

² Färgrapport är en mätning av en färds exakta position i NCS-systemet.

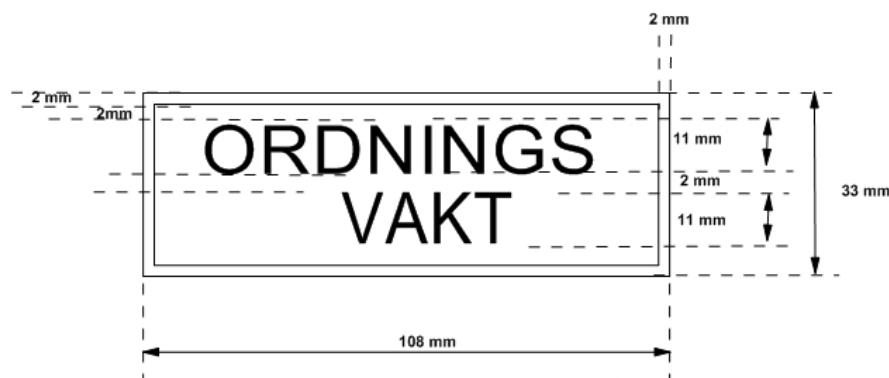
³ ΔE_{EXMX(1:c)}-formeln standardiserad i British Standard, BS 6923:1988. ΔE läses som Delta/E.

Tjänstetecken	Bärandeföreskrift	Beskrivning
Funktionsbeteckning, bröst.	Ska vara fast monterat på plaggets vänstra bröst. Inga andra funktionsbeteckningar är tillåtna att kombinera med denna.	ORDNINGSVAKT, svart botten med gul text, maximalt yttermått 110 x 33 mm. Broderat i gult och svart. Se bild 1 och 2.

Bild 1

Bild 2

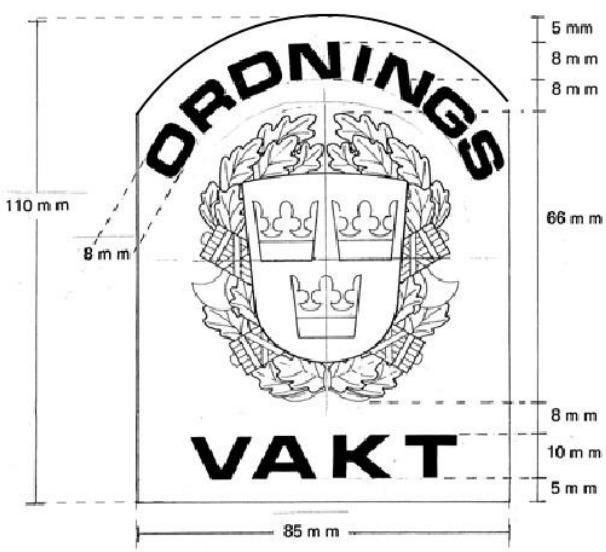
Tjänstetecken	Bärandeföreskrift	Beskrivning
Funktionsbeteckning, rygg.	På plagg där ryggdelen är synlig ska funktionsbeteckning rygg vara fast monterad. Undantagna är kostym, kostymväst, O-ringad eller V-ringad tröja där funktionsbeteckning rygg får finnas.	ORDNINGSVAKT, väl synligt centrerat på ryggens bredaste punkt. Maximalt yttermått 340 x 130 mm, typsnitt Arial Narrow, bold. Ska vara reflekterande. Se bild 3.

Bild 3

Tjänstetecken mm.	Bärandeföreskrift	Beskrivning
Knappar, plast	Där så erfordras.	I plaggets färg.
Knappar, tryckknappar	Där så erfordras.	Blå, svart eller oxiderad metall.
Knappar, guldfärgade	Ska finnas på skjortors ficklock och manschetter, dock utan logotyper.	Guldfärgade.
Namnhållare	Monterat på höger bröst enligt föreskriften. Namnbricka får bäras i hållaren.	Passande hälla med innermått 80 x 35 mm.
Radio- och telefonhållare	Får finnas på samtliga plagg ovanför namnhållare och/eller funktionsbeteckning.	Passande hälla.
Ärmemblem	Ärmemblem ska vara fast monterat på plaggets båda ärmars. Emblemets övre kant ska vara placerad 50 mm nedanför ärmkullen och centrerad på ärmarna.	ORDNINGSVAKT, rektangulärt märke med böjd övre kant på svart botten bestående av en sköld med lilla riksvapnet lagd över två korsande fasces vilande på eklöv. Ovanför skölden texten ORDNINGS och under skölden texten VAKT med gul text. Broderat i gult, svart och blått garn. Se bild 4.

Bild 4

Tjänstetecken	Bärandeföreskrift	Beskrivning
Kostymemblem	Kostymemblem ska vara fast monterat på kostym och kostymväst, Emblemets övre kant ska vara placerad 10 mm rakt nedanför funktionsbeteckning bröst och centrerad.	Runt märke på svart botten bestående av en sköld med lilla riksvapnet lagd över två korsande fasces vilande på eklöv. Broderat i gult, svart och blått garn. Se bild 5.

Bild 5.

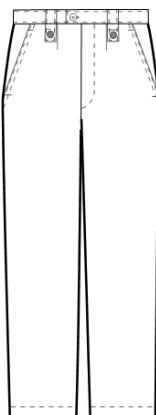

60 mm

<i>Företagsemblem</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Företagsemblem	10 mm nedanför ärmemblem ska, i förekommande fall, bevakningsföretagets och/eller uppdragsgivarens namn eller logotyp finnas. Valfria färger. Inga andra emblem är tillåtna.	Maximalt mått av 90 x 45 mm.

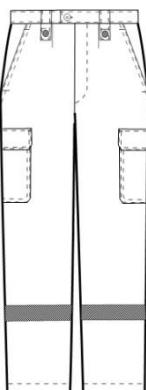
<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Byxa	Får bäras vid all tjänstgöring.	Blå. Rak klassisk byxa. Byxan får vara försedd med hällor och benfickor i valfri utformning. Se bild 6.

Bild 6

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Byxa	Får bäras vid all tjänstgöring.	Blå. Rak byxa. Reflexband 50 mm breda ska finnas 200 mm från fällens nederkant. Byxan får vara försedd med hällor och benfickor i valfri utformning. Får vara försedda med s.k. snörlås i nederkant. Se bild 7.

Bild 7

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Bälte	Får bäras vid all tjänstgöring.	Svart med svarta bäranordningar.
Halsduk	Får bäras vid all tjänstgöring.	Blå.
Handskar	Får bäras vid all tjänstgöring.	Svarta. Handskar som ger extra skydd mot stick- och skärskador får bäras. Handskar får inte vara förstärkta över knogarna el. dyl.

Jacka	Får bäras vid all tjänstgöring.	Blå. Fast monterade ärmemblemer, funktionsbeteckning och namnhållare. Reflexband 50 mm breda ska finnas 50 mm från fällens nederkant både på ärm och på bål. Placering av fickor får inte påverka placering av funktionsbeteckning och ärmemblemer. Krage av valfritt snitt. Jackan måste som minimum nå ned till höften men får inte vara längre än till precis nedanför knäet. Huva får finnas och får vara avtagbar. Se bild 8 och 9. Jackan får ha löstagbara ärmarna och då bäras som väst ovanför föreskriven skjorta eller föreskriven tröja med ärmemblemet.
-------	---------------------------------	--

Bild 8

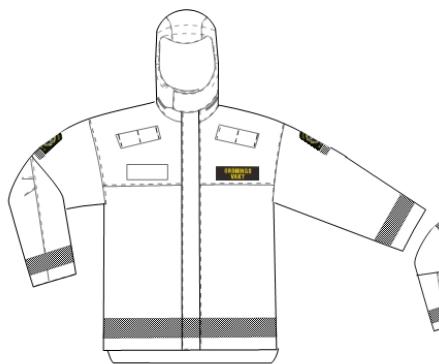
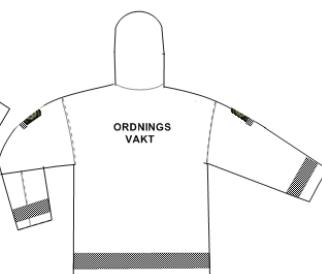
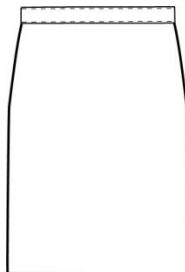

Bild 9

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Kjol	Får bäras vid all tjänstgöring.	Blå. Ska sträcka sig nedanför knäet. Eventuella fickor och hällor placeras på valfritt sätt. Se bild 10.

Bild 10

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Kostym	<p>Får bäras vid all tjänstgöring.</p> <p>Kostymväst får bäras tillsammans med kostym eller som yttersta plagg utanpå föreskriven skjorta i kombination med slips.</p>	<p>Blå kavaj med fast monterade ärmemblem, kostymemblem, funktionsbeteckning och namnhållare.</p> <p>Blå kostymväst med fast monterade kostymemblem, funktionsbeteckning och namnhållare.</p> <p>Kostymväst får innehålla skyddsväst.</p> <p>Placering av fickor på kavaj och väst får inte påverka placering av funktionsbeteckningar.</p> <p>Blå byxa, rak med eller utan benfickor.</p>

Kängor	Får bäras vid all tjänstgöring. Skaft får endast synas vid bärande av föreskriven overall.	Svarta.
Livrem	Får bäras vid all tjänstgöring.	Svart.

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Huvudbonad, generella regler.	Ska bäras vid all tjänstgöring utomhus Får vid behov bäras till kostym. Ska alltid bäras vid idrottsevenemang och bevakning i kollektivtrafik utom då hjälm är används.	Alternativ se bild 11,12, 12 b och 13

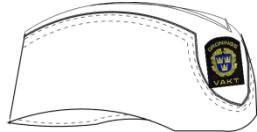
<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Huvudbonad		Blå, kepsmodell. Ska vara försedd med mössemblem. Se bild 11.

Bild 11

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Mössa		Blå, båtmössa. Ska vara försedd med mössemblem och gult fyrkantssnöre. Se bild 12.

Bild 12

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Mössa		Blå, virkad eller stickad mössa. Ska vara försedd med mössemblem. Se bild 12 b.

Bild 12 b

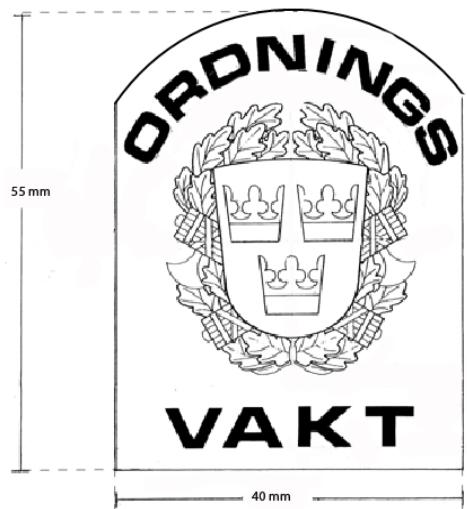
<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Mössa, vinter	.	Blå, kepsmodell. Ska vara försedd med mössemblem. Får vara fodrad. Se bild 13.

Bild 13

Tjänstetecken	Bärandeföreskrift	Beskrivning
Mösseblem av tyg	Mösseblemet ska vara fast monterat rakt fram på mössan.	ORDNINGSVAKT, rektangulärt märke med böjd övre kant på svart botten bestående av en sköld med lilla riksvapnet lagd över två korsande fasces vilande på eklöv. Höjd 55 mm, bredd 40 mm. Ovanför skölden texten ORDNINGS och under skölden texten VAKT med gul text. Broderat i gult, svart och blått garn. Se bild 14.

Bild 14

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Overall	Får bäras vid all tjänstgöring.	<p>Blå. Fast monterade ärmemblem, funktionsbeteckning och namnhållare.</p> <p>Reflexband 50 mm breda ska finnas på varje ärm 50 mm från fällens nederkant.</p> <p>Motsvarande reflexband ska finnas 200 mm från byxfällens nederkant.</p> <p>Placering av fickor får inte påverka placering av funktionsbeteckningar.</p> <p>Får vara försedd med benfickor och s.k. snörlås. Får vara försedd med stretchmaterial i mörkblå eller svart färg diagonalt över ländrygg.</p> <p>Huva får finnas och får vara avtagbar.</p> <p>Se bild 15 och 16.</p>

Bild 15

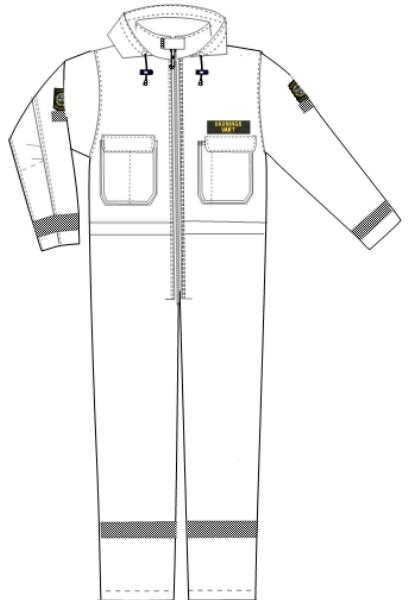
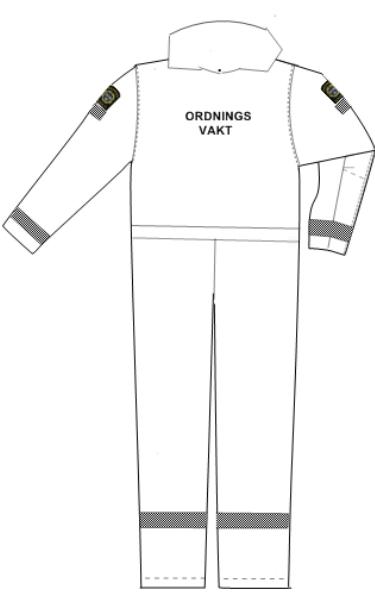

Bild 16

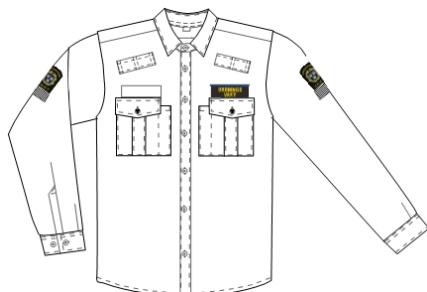
<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Skjorta, kortärmad	Får bäras vid all tjänstgöring. Skjortan får bäras med översta knappen uppknäppt, dock ej i kombination med kostym.	Ljusblå. Fast monterade ärmemblemer, funktionsbeteckning och namnhållare. Placering av fickor får inte påverka placering av funktionsbeteckning. Se bild 17.

Bild 17

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Skjorta, långärmad	Får bäras vid all tjänstgöring tillsammans med slips.	Ljusblå. Fast monterade ärmemblemer, funktionsbeteckning och namnhållare. Placering av fickor får inte påverka placering av funktionsbeteckning. Se bild 18.

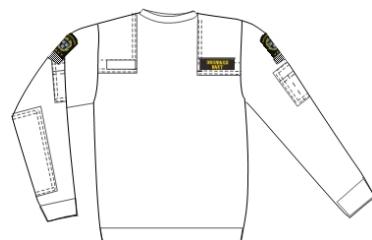
Bild 18

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Skor	Får bäras vid all tjänstgöring.	Svarta. Högst 5 cm klack.
Slips	Får bäras i kombination med skjorta.	Blå. Ska vara försedd med säkerhetslösning för att minska stryppningsrisk.
Slipshållare	Får bäras i kombination med slips.	Guldfärgad. Tillåtna dekorationer är lilla riksvapnet eller anställningsföretagets logotyp, maximalt mått 60 x 10 mm.
Strumpor	Ska bäras vid all tjänstgöring.	Enfärgade svarta eller mörkblå. Ska täcka anklarna.
Strumpbyxor	Ska bäras till kjol.	Hudfärgade.
Stövlar, gummi	Får bäras vid behov.	Svarta.
Stövlar	Får bäras i kombination med kjol.	Enfärgade svarta. Får ha högst 5 cm klack och ska ej vara högre än till knäet.

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Tröja, O-ringad	Får båras vid all tjänstgöring.	Blå. Fast monterade ärmemblemer, funktionsbeteckning och namnhållare. Rund halsringning. Kragen får vara av polo-typ och får ha dragkedja. Slätstickad tröja med förstärkningar i vävt material på axlar och armbågar. Får även vara av s k funktionsmaterial. Placering av fickor får inte påverka placering av funktionsbeteckning. Se bild 19.

Bild 19

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Tröja, V-ringad	Får båras vid all tjänstgöring.	Blå. Fast monterade ärmemblemer, funktionsbeteckning och namnhållare. V-ringad halsringning. Får ha dragkedja. Slätstickad tröja med förstärkningar i vävt material på axlar och armbågar. Får även vara av s.k. funktionsmaterial. Placering av fickor får inte påverka placering av funktionsbeteckning. Se bild 20.

Bild 20

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Tröja, piké, kort- eller långärmad	Får bäras vid all tjänstgöring.	Blå. Fast monterade ärmemblemer, funktionsbeteckning och namnhållare. Trikåtröja med stickad krage. Får även vara av s.k. funktionsmaterial. Se bild 21 och 22.

Bild 21

Bild 22

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Tröja, polo	Får bäras vid all tjänstgöring, dock ej som yttersta plagg. Får ej bäras i synlig kombination med kortärmad skjorta eller pikétröja.	Blå. Slätstickad med dubbelvikta krage. Får även vara i s.k. funktionsmaterial samt ha dragkedja. Se bild 23 och 24.

Bild 23

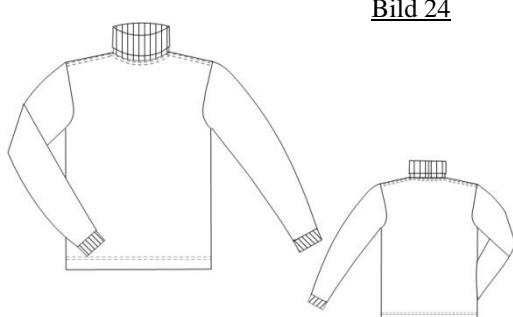
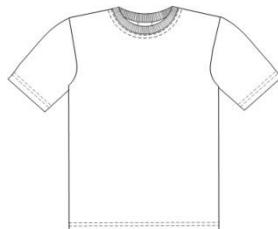

Bild 24

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Tröja, T-shirt	Får bäras vid all tjänstgöring, dock ej som yttersta plagg.	Blå. Se bild 25.

Bild 25

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Varselväst lång	Får bäras vid all tjänstgöring. Om tjänstgöring kräver synlighet enligt EN 471 klass 2 ska västen vara utformad enligt 3 och 4. Får innehålla skyddsväst.	Fluorescerande gul väst med reflexer. ORDNINGSVAKT tryckt i reflekterande material på blå botten fram- och baktill på plagget. Se bild 26 och 27. Västen får även förses med text ”ARBETSLEDARE” eller ”GRUPPLEDARE”,

Bild 26

Bild 27

Varselväst kort	<p>Får bäras vid all tjänstgöring. Om tjänstgöring inte kräver synlighet enligt EN 471 klass 2 får midjekort väst enligt klass 1 bäras.</p> <p>Får innehålla skyddsväst.</p>	<p>Fluorescerande gul väst med reflexer. ORDNINGSVAKT tryckt i reflekterande material på blå botten fram- och baktill på plagget. Se bild 28 och 29 Västen får även förses med text "ARBETSLEDARE" eller "GRUPPLEDARE",</p>
-----------------	--	---

Bild 28

Bild 29

<i>Uniformsplagg</i>	<i>Bärandeföreskrift</i>	<i>Beskrivning</i>
Varseljacka	<p>Får bäras vid all tjänstgöring. Ska bäras vid tjänstgöring som kräver synlighet enligt EN 471 klass 3 (exempelvis trafiksituationer och på spårområde) eller vid enskilda tillfällen då Polismyndigheten gett order om att varseljacka ska bäras.</p> <p>Får innehålla skyddsväst.</p>	<p>Fast monterade ärmemblem. Fluorescerande gul väst med reflexer. ORDNINGSVAKT tryckt i reflekterande material på blå botten fram- och bak till på plagget. Se bild 30 och 31 Västen får även förses med text "ARBETSLEDARE" eller "GRUPPLEDARE".</p>

Bild 30

Bild 31

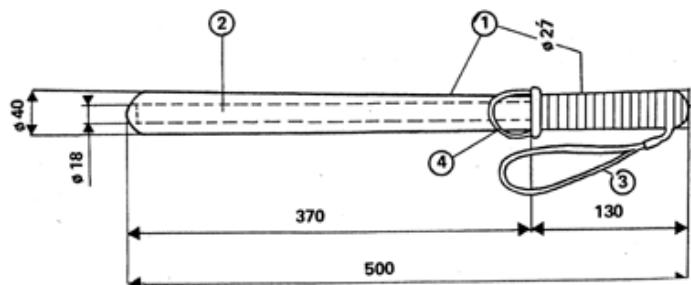
Bilaga 5 - Batonger som får bäras av ordningsvakt

Batonger som uppfyller kraven i avsnitt 1 och 2 får bäras av ordningsvakt som genomgått föreskriven utbildning för detta.

1. Teknisk beskrivning av gummibatong för ordningsvakt

Ordningsvakt får när han eller hon tjänstgör endast bära och använda gummibatong med följande egenskaper.

Färg: svart.

Material:

1. Gummi – homogent utan blåsor

för handtaget: svart yt- eller genomfärgat naturgummi hårdhetsgrad 70–75 grader IRH

för övrigt: svart naturgummi, hårdhetsgrad ca 60 grader IRH.

2. Stålör, härdat: SIS 142225, 18 dy X 1 mm.

Stålören ska vara koncentriskt belagt med gummi på sådant sätt att en jämn tjockleksökning erhålls från handtaget till batongens spets. Vid handtaget ska gummitjockleken vara minst 4 mm (från stålören) och vid batongens tjockaste del minst 10 mm.

3. Handrem av nylonband.

4. Bärbygel av rostfritt stål 18/8.

5. Uniformsknapp av förgyllt metall med horisontellt gående räfflor på konvex matterad botten med upphöjd polerad kant.

2. Teknisk beskrivning av expanderbar batong för ordningsvakt

Ordningsvakt får när han eller hon tjänstgör endast bära och använda expanderbar batong med följande egenskaper.

Batongen ska

- vara tillverkad av stål,
- vara högst 26 tum i utfällt läge,
- ha svart ytbeläggning,
- inte ha en konstruktion som kan orsaka oavsiktliga personskador,
- kunna användas utan att driftstörningar uppstår eller att batongen eller dess ingående delar börjar rosta,
- vara användarvänlig och ha en greppyta som är tillverkad i ett halsräckert material,
- ha en greppyta (gummimaterial eller dylikt) som är fastsatt på sådant sätt att det inte kan glida eller lossna utan användande av verktyg,
- vara konstruerad på sådant sätt att den håller sig kvar i infällt respektive utfällt läge när så krävs, och
- kunna motstå skador som kan uppstå om batongen tappas från cirka 1 meters höjd vid upprepade tillfällen i hårt underlag.